

Эталон прагрэсу

Сельскагаспадарчы вытворчы кааператыў «Агракамбінат «Сноў» Нясвіжскага раёна – сёння добра знае аграпрамысловае прадпрыемства нашай краіны. Аб працоўных поспехах сноўцаў добра ведаюць і ў многіх краінах свету. Яшчэ ў 2003 годзе Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, асабіста азнаёміўшыся з арганізацыяй вытворчага працэсу і ўнушальнымі дасягненнямі «Снова», распарадзіўся вызначыць гэтую гаспадарку ў якасці эталона вядзення сельгасвытворчасці для 60 базавых сельскагаспадарчых арганізацый краіны, якія, узяўшы на ўзбраенне сноўскі вопыт, павінны выйсці на такія ж высокія параметры. Але перш чым стаць узорам для іншых, агракамбінат «Сноў» прайшоў няпросты шлях свайго станаўлення і інтэнсіўнага развіцця. Пачаўся ж гэты шлях роўна 60 гадоў таму.

А ПАЧАЛОСЯ ЎСЁ З АБ'ЯДНАННЯ

А курат перад жнівом ужо далёкага 1951 года, у выніку аб'яднання шасці невялікіх сельгасарцеляў Нясвіжчыны, узнік калгас імя Калініна з цэнтрам у вёсцы Хвоева, што па суседству з сённяшнім аграгарадком Сноў. Узначаліць яго даверылі маладому ветэрынарнаму ўрачу Якаву Аляксанкіну. Спадчына дасталася яму не надта зайздросная – дванаццаць кароў, каля 40 свіней і столькі ж авечак утрымліваліся па сялянскіх хлявах; першы ўраджай збожжавых у аб'яднанай гаспадарцы ледзьве перавысіў 6 цэнтнераў з гектара, бульбы – 72, а за год надалі ўсяго толькі па 816 кілаграмаў малака ад кожнай каровы. Пра тэхнічны арсенал і фінансавыя магчымасці ўзбуйненага калгаса наогул гаварыць не даводзіцца – на набыццё першай грузавой машыны адсутную частку грошай, залезшы ў даўгі, асабіста ахвяраваў сам старшыня.

Прааналізаваўшы ў канцы года стан спраў, Я. Аляксанкін хутка зарыентаваўся ў тагачаснай эканамічнай сітуацыі і на бліжэйшым пасяджэнні праўлення прапанаваў калгаснікам заняцца льном. Старшыню вяскоўцы падтрымалі. Калі ж увосень 1952-га гаспадарка атрымала за прададзены дзяржаве лён два з паловай мільёны рублёў і на працадзень кожнаму члену калгаса выйшла па 3 рублі рэальных грошай, апошнія сумненні развеяліся. Больш таго,

Старшыня калгаса імя Калініна Якаў Аляксанкін (у цэнтры) сярод перадавікоў вытворчасці і спецыялістаў гаспадаркі: аператар па гадоўлі парасят Алена Сцепановіч, галоўны аграном Сямён Сідорка, даярка Ніна Чудук, галоўны заатэхнік Міхалі Іўкін, механізатар Ілья Дамінікан, даярка Людміла Радаман (злева направа). Другая палова 1970-х гадоў

з часам пра сноўскія поспехі загаварылі не толькі ў раёне, але і ў вобласці – тады Баранавіцкай. А звеннявой Веры Клім за высокія працоўныя вынікі на льняных палетках быў аказаны давер стаць дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР.

На атрыманых ад рэалізацыі паўночнага шоўку сродкі разам з ільнаводствам сталі інтэнсіўна развівацца і іншыя галіны калгаснай вытворчасці. Усё гэта дало магчымасць у калгасе імя Калініна толькі ў 1956–1957 гадах пабудаваць каля 60 вытворчых памяшканняў, распачаць працэс ссялення з хутароў, а таксама заняцца добраўпарадкаваннем вёсак – якраз тады цэнтральнай сядзібай гаспадаркі і стала вёска Сноў. У 60-я гады сталі рабіць яшчэ большы ўхіл на шматгаліновае гаспадаранне з прымяненнем прагрэсіўных на той час вытворчых тэхналогій. Асабліва прыбыткавай для калінінцаў была жывёлагадоўля. А пра перадавую свінарку Станіславу Драчан ведала ўся Міншчына, да якой пасля ліквідацыі Баранавіцкай вобласці адышоў Сноў разам з цяперашняй Нясвіжчынай. Радавалі ўраджаі і ў раслінаводстве – у 1961 годзе ў гаспадарцы атрымалі на круг па 21 ц збожжавых і 225 ц бульбы. І гэта былі адны з лепшых паказчыкаў нават у маштабе Беларусі.

Наступныя два дзесяцігоддзі гаспадарка працягвала інтэнсіўна развівацца пад кіраўніцтвам усё таго ж Якава Аляксанкіна. Яго няўрымслівы характар не ведаў спакою. Нягледзячы на відавочныя вытворчыя і фінансавыя поспехі (ужо ў канцы 1960-х гаспадарка мела трывалы статус калгасамільянера), Якаў

Васільевіч настойліва вёў калгасны карабель курсам нарошчвання аб'ёмаў сельгаспрадукцыі. Да ўжо існуючых вытворчых галін у сярэдзіне 1970-х дадаецца птушкагадоўля, больш інтэнсіўна якраз у гэты час пачына-

юць займацца і вырошчваннем цукровых буракоў. За высокія вытворчыя паказчыкі гаспадарка неаднаразова адзначалася на рэспубліканскім і саюзным узроўнях. А ў сакавіку 1981 года калгас імя Калініна быў узнагароджаны ордэнам Дружбы народаў. За сваю працоўную рупнасць урадавымі ўзнагародамі адзначаліся многія лепшыя калінінцы, а аператар па гадоўлі парасят Алена Сцепановіч была ўдасцена звання Героя Сацыялістычнай Працы. У сярэдзіне 1980-х такую ж узнагароду атрымаў і старшыня гаспадаркі Якаў Аляксанкін.

ВЫТВОРЧЫЯ НАВАЦЫІ

У 1988 годзе Якаў Аляксанкін па стану здароўя вымушаны быў пайсці на пенсію. Літаральна вышеставаны ім калгасмільнер узначалі Міхаіл Карчміт, у якога ўжо быў за плячыма вопыт старшынёўства ў адной з гаспадарак Нясвіжчыны. Новы кіраўнік не стаў кардынальна мяняць напрамкі калгаснай жыццядзейнасці, а ўзяўся за ўкараненне ў вытворчасць прагрэсіўных тэхналогій, набыццё сучаснай тэхнікі і абсталявання, павышэнне прадукцыйнасці працы. І такі крок, як паказала жыццё, аказаўся правільным. «У пачатку 90-х гадоў як на ўсёй постсавецкай прасторы, так і ў Беларусі прыходзіла ў заняпад усё: прамысловасць, абарона, высокапрадукцыйная сельская гаспадарка і іншыя галіны, – успамінаў пазней Міхаіл Аляксандравіч. – Аднак у нас не паддаліся разбуральнай тэндэнцыі, а такая спроба была зроблена ў 1993 годзе. Замест таго каб расцягнуць гаспадарку па частках, людзі неяк схамянуліся, з’ядналіся, зразумелі: выжывем толькі разам».

Пазітыўна паўплывала і пэўная рэарганізацыя гаспадаркі са зменай яе статуса і назвы – у 1994 годзе ордэна Дружбы народаў калгас імя Калініна быў пераўтвораны ў калектыўна-долевае сельгаспрадпрыемства «Агракамбінат «Сноў», якое праз некалькі гадоў набыло статус сельгасгаспадарчага вытворчага кааператыва. Фактычна была заключана больш прагрэсіўная форма сацыяльна-вытворчых адносін. Так, усю калгасную маёмасць размеркавалі на долі паміж усімі членамі калектыву – у залежнасці ад працоўнага ўдзелу кожнага і агульнага стажу работы ў гаспадарцы. Сваю долю атрымалі і ветэраны былога калгаса імя Калініна.

Як згадаў пазней Міхаіл Карчміт, гэтая мера, па сутнасці, і паспрыяла захаванню гаспадаркі. Менавіта калектыўна-долевы прынцып удзелу ў сельгасгаспадарчай вытворчасці, налічэнне на вызначаныя кожнаму долі па выніках работы за год дывідэндаў, няхай сабе і не заўсёды вялікіх, адыгралі сваю станоўчую ролю: пераважная большасць работнікаў адчула павышаную адказнасць і за выкананне сваіх працоўных абавязкаў, і за агульныя вытворчыя здабыткі агракамбіната.

Захаваўшы такім чынам гаспадарку на плыву і не дапусціўшы разладу ў калектыве, Міхаіл Аляксандравіч працягваў скіроўваць усе свае сілы і вопыт на наладжванне паўнацэннага вытворчага працэсу. Рабіць жа гэта ў час паўсюднай «прыхватызацыі» і цэнавай нестабільнасці было вельмі няпроста. І ўсё ж у агракамбінат «Сноў» па-ранейшаму паступала новая тэхніка, абсталяванне, а калгаснікі без асаблівай затрымкі атрымлівалі неблагую зарплату. Сам старшыня і галоўныя спецыялісты выязджалі за мяжу, вучыліся ў немцаў і галандцаў, французаў і італьянцаў належнаму гаспадаранню на зямлі, пераймалі іх вопыт у раслінаводстве і перадавалі тэхналогіі ў жывёлагадоўлі. Пасля ўсё лепшае з вопыту замежнікаў укаранялі ў сябе. Так пакрысе і ладзіўся моцны ланцуг далейшых сноўскіх перспектыв, кожнае вытворчае звязно ў якім было не толькі надзейным і трывалым, але і садзейнічала больш паспяховай працы.

Якраз з таго часу, з 1994 года, у свядомасць айчыннага спажыўца паступова стаў укараняцца і гандлёвы брэнд «Агракамбінат «Сноў» – сельгаспрадпрыемства пачало заваёўваць беларускі рынак вырабленымі ва ўласных мяса- і малакаперапрацоўчых цэхах прадуктамі, смак і якасць якіх адразу ж адчулі і заўважылі пакупнікі спачатку ў Мінску, а затым і ў некаторых іншых гарадах.

У «Снове» сёння расказваюць, што ідэю стварэння ў гаспадарцы ўласнай перапрацоўчай галіны выношваў яшчэ Я. Аляксанкін. Аднак ажыццявіць яе выпала менавіта М. Карчміту. І, кажучы, паспрыў гэтаму ў многім выпадковы збег абставін. На

Герой Беларусі
Міхаіл Карчміт

зваротным шляху дадому пасля якойсьці нарады ў сталіцы Міхаіл Аляксандравіч заехаў у адзін з мінскіх гастронамаў, каб набыць для сям'і тое-сёе з каўбасных далікатэсаў. Але магазінныя вітрыны сустрэлі яго надзвычай абмежаваным асартыментам, былі вялізныя чэргі да прылаўкаў. Абураны гэтай увогуле заканамернай для таго часу з'явай М. Карчміт вярнуўся ў Сноў ні з чым і... цвёрдым намерам арганізаваць у сябе вытворчасць мясапрадуктаў.

Так гэта было ці нека інакш, але ў хуткім часе ў агракамбінаце «Сноў» з'явіўся свой уласны мясаперапрацоўчы цэх. Напачатку яго сутачная вытворчасць мясных далікатэсаў – каля 200 кг – задавальняла толькі попыт работнікаў самога сельгаспрадпрыемства. Але з часам выпуск прадукцыі быў істотна павялічаны: у канцы 1990-х за змену тут выраблялася ўжо каля 6–7 т мясапрадуктаў амаль трыццаці відаў, пасля чаго пачаліся пастаўкі ў гандлёвую сетку сталіцы, а колішні мясаперапрацоўчы цэх займеў статус камбіната. Дарэчы, на працягу апошніх дзесяці гадоў на сноўскім мяса-

У адным з цэхаў
сноўскага
мясакамбіната

камбінаце было праведзена ажно некалькі рэканструкцый, дзякуючы чаму сярэднясутачная вытворчасць павялічылася больш як у 5 разоў. Напрыклад, у 2010 годзе кожны суткі тут выраблялася 35 т мясной прадукцыі. У цэлым жа асартымент сноўскага мясакамбіната налічвае больш як 300 назваў. Па прынцыпу паступовага павелічэння выпуску прадукцыі адбывалася і развіццё малакаперапрацоўчай галіны агракамбіната «Сноў» – цяпер яго малочны цэх перапрацоўвае ў сярэднім за суткі

МЕРКАВАННЕ

Міхаіл РУСЫ,
міністр сельскай
гаспадаркі
і харчавання
Рэспублікі Беларусь:

– Прыклад дзейнасці агракамбіната «Сноў» даказвае, што дзяржаўная палітыка ў аграпрамысловым комплексе, накіраваная на стварэнне сельскагаспадарчых холдынгаў, дае станоўчы эфект. Гэтая гаспадарка – адно з лепшых сельгаспрадпрыемстваў не толькі ў Беларусі, але і ў Еўропе. Тут выдатныя паказчыкі па ўсіх напрамках – па выхадзе кармавых адзінак на балагектар глебы, па арганізацыі птушкагадоўлі, малочнай жывёлагадоўлі, вялікія поспехі і ў развіцці сацыяльнай сферы. Такі станоўчы вопыт імкнучца пераймаць і іншыя гаспадаркі краіны – яны падцягваюцца да ўзроўню «Снова».

Можна сказаць, што за 60 гадоў свайго існавання агракамбінат «Сноў» змог зрабіць казку явай. Сюды прыязджаюць вучыцца эфектыўнаму гаспадаранню на зямлі спецыялісты з самых розных рэгіёнаў Беларусі, а таксама з-за мяжы. І гэта лішні раз робіць гонар і самой гаспадарцы, і людзям, якія там працуюць.

амаль 50 т малака, атрыманага выключна ад дойнага статка гаспадаркі.

Даволі хутка ўкаранёныя ў «Снове» вытворчыя навацы далі сваю аддачу, і гаспадарка зноў апынулася ў ліку лепшых. У канцы 1990-х, калі, дзякуючы канкрэтным захадам кіраўніцтва краіны, накіраваным на падтрымку сельгасвытворцаў, крызіс у беларускай сельскай гаспадарцы пайшоў на спад, агракамбінат «Сноў» ужо ўяўляў сабой прыклад належнага гаспадарання для іншых: у 2000 годзе тут быў атрыманы самы высокі ў Беларусі ўраджай збожжавых – 74,6 ц/га. Выдатна ўраділі і цукровыя буракі – 644 ц/га, па 357 ц на кожным гектары сабралі тады бульбы, па 1050 ц – кармавых караняплодаў. І працэс росту аб'ёмаў сельгаспрадукцыі ў «Снове» не спыніўся. У наступныя гады былі таксама атрыманы важкія вытворчыя вынікі, за што кіраўнік прадпрыемства Міхаіла Аляксандравіча Карчміта ў 2003 годзе ўдастоілі высокага звання Герой Беларусі.

Ганаровыя званні (заслужаны работнік сельскай гаспадаркі, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі) і высокія грамадскія пасады (член Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь) ніколі не замянілі Міхаілу Аляксандравічу ў яго непасрэднай працы. Няўрымслівы і настойліва-прагматычны, ён заўсёды дабіваўся пастаўленай мэты. Запаветная яго мара – атрымаць сярэдняю ўраджайнасць збожжавых на палетках гаспадаркі 100 цэнтнераў з гектара, будаўніцтва і ўвод у дзеянне сучаснай малочна-татарнай фермы на 1 тыс. галоў, аснашчанай найноўшым даільным абсталяваннем. І Міхаіл Аляксандравіч разам з надзейнай камандай спецыялістаў гаспадаркі і простымі працаўнікамі настойліва ішоў па шляху яе ажыццяўлення.

Аднак лёс распарадзіўся інакш – у 2004 годзе невылечная хвароба заўчасна абарвала жыццё вялікага спадзвіжніка беларускай сельскагаспадарчай вытворчасці, чалавека, які не на словах клапаціўся пра родную зямлю-карміцельку і які спаўна аддаў ёй усе свае сілы і здароўе.

ХОЧАШ ДОБРА ЖЫЦЬ – БУДУЙСЯ

Пераемнасць у кіраўніцтве, калі яна захоўваецца, заўсёды прыносіць поспех і паступальнае развіццё любому прадпрыемству. Менавіта гэту аксіёму сем гадоў таму добра засвоіў і стаў выкарыстоўваць у сваёй рабоце новы кіраўнік агракамбіната «Сноў» Мікалай Радаман. Мікалаю Вячаслававічу пашчасціла папрацаваць з абодвума сваімі папярэднікамі: менавіта яго, мясцовага хлопца, выпускніка Беларускага інстытута механізацыі сельскай гаспадаркі ў 1977 годзе залічыў у штат калгаса інжынерам-механікам па працаёмкіх працэсах Якаў Аляксанкін, а другі па ліку кіраўнік «Сноў» Міхаіл Карчміт пажадаў бачыць яго ўжо на пасадзе галоўнага энергетыка гаспадаркі.

Трэці «капітан» сноўскай калектыўнай гаспадаркі Мікалай Радаман працягвае яе стратэгічны курс, бо са свайго значнага ўжо жыццёвага вопыту ведае, што розныя хістанні справе не на карысць. У першы ж дзень работы на новай пасадзе Мікалай Вячаслававіч вызначыў для сябе і цвёрда паабяцаў працоўнаму калектыву, што

прыкладзе ўсе намаганні, сілы і веды, каб агракамбінат «Сноў» не страціў заваяваных пазіцый і па-ранейшаму меў высокі рэйтынг сярод сельгасвытворцаў Беларусі. І дзеля гэтага нацэліў усіх на стваральную працу, якая, паводле цвёрдага пераканання кіраўніка, і дазволіць гаспадарцы, не зніжаючы вытворчых тэмпаў, рухацца наперад.

Мікалай Вячаслававіч сёння шчыра прызнаецца, што калі б не адмысловая каманда з галоўных спецыялістаў-аднадумцаў: заслужанага работніка сельскай гаспадаркі Беларусі агранома Уладзіміра Бабра, заатэхніка Мікалая Чарнеўскага, ветура-

ча Яўгенія Туціна, інжынера Ігара Бейні, энергетыка Юрыя Пучко, эканаміста Тамары Матусевіч, загадчыка свінагадоўчага комплексу Івана Даўшко, начальніка камбікормавага завода Аляксандра Марозава, былога загадчыка птушкафермы Пятра Крайко, а таксама лепшых механізатараў

Аляксандра Грынаша, Іосіфа Наркевіча, Аляксандра Бараноўскага, Івана Касцюкевіча, Вячаслава Шарapy, Валянціна і Аляксандра Заяцаў, даярак Леаніды Буйн, Надзеі Беяковіч, вадзіцеля Валерыя Шантыра, птушніц Таццяны Грыб, Святланы Сідаронак, свінарак Алены Кандыбовіч, Валянціны Алданавай, цялятніц Зоі Урублеўскай, Галіны Барташэвіч і многіх іншых, хто працаваў у гаспадарцы тады і хто добрасумленна выконвае свае вытворчыя абавязкі цяпер, – то наўрад ці спраўдзіліся б многія спадзяванні і планы старшыні.

А так ужо ў 2005 годзе сельскагаспадарчы вытворчы кааператыў «Агракамбінат «Сноў» амаль ушчыльную наблізіўся да запаветнай мары М. Карчміта – у сярэднім на круг было намалочана па 94,9 ц збожжа, а на асобных палетках ураджайнасць збожжавых складала 115–120 цэнтнераў з гектара. Валавая вытворчаць малака ў тым годзе

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка і Мікалай Радаман. СВК «Агракамбінат «Сноў». 2009 год.

таксама пабіла рэкорд гаспадаркі і скла-ла 13 тыс. т пры сярэднім надой на карову 7472 кг. За кароткі час, усяго за 7 месяцаў, было завершана ўзвядзенне таксама запланаванай М. Карчмітам сучаснай малочна-таварнай фермы ў вёсцы Сычы на 1 тыс. га-лоў. На яе будаўніцтва, пастаўку сучасна-га даільнага абсталявання і правядзенне мантажных работ было затрачана 5,6 млрд. рублёў. І літаральна праз год новабудоўля ўжо дала істотную аддачу, апраўдала ўскладзеныя на яе надзеі. Да слова, па выніках работы за мінулы год на МТФ «Сычы» было ўжо атрымана ад кожнай каровы па 10 746 кілаграмаў малака.

– Безумоўна, можна было асабліва не напружвацца, жыць дасягнутым. Дабівацца прыбаўкі ў гадавых вытворчых паказчы-ках, скажам, не 1000 тон мяса, а – 50. Але гэта было б не па-сноўску. Асабіста я лічу, што кіраўніку любога прадпрыемства, калі ён перастаў працаваць на перспектыву, трэба здаваць свае паўнамоцтвы, ісці дамоў і сядзець на лавачцы. Над развіццём вытворчасці трэба працаваць пастаянна, каб былі не толькі паказчыкі ў справаздачах, але каб і працаўнікі адчувалі рэальную, фі-

Аператар машыннага даення кароў МТФ «Сычы» Таццяна Рэут

нансавую аддачу ад сваёй працы, – у гэтым і сэння ўпэўнены Мікалай Радаман.

І яго перакананні пацвярджаюцца рэаль-нымі справамі. За гады старшынёўства Мі-калая Вячаслававіча ў гаспадарцы істотна павялічылася пагалоўе жывёлы: у 2004 го-дзе ў «Снове» было буйной рагатай жывёлы 7 тыс. галоў, сёння – амаль 11 тыс., пагалоўе свіней павялічылася з 23 да 33 тыс. Сярэдне-гадавая вытворчасць мяса птушкі складала крыху больш за 4 тыс. т, а ўжо ў гэтым годзе яго плануюць тут атрымаць каля 9 тыс. т.

МЕРКАВАННЕ

Фёдар ПРЫВАЛАЎ, генеральны дырэктар РУП «Навукова-практычны цэнтр Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі па земляробству», доктар сельска-гаспадарчых навук, дацэнт:

– Сельскагаспадарчы вытворчы капе-ратыў «Агракамбінат «Сноў» Нясвіжскага раё-на з'яўляецца бясспрэчным узорам эфек-тыўнага гаспадарання па ўсіх вядучых галінах сучаснага аграпрамысловага комплексу Бе-ларусі. Але адметна і тое, што гэтае сельгас-прадпрыемства не стаіць на месцы, актыўна ўкараняе ў сябе найноўшыя тэхналогіі, паста-янна мадэрнізуе вытворчую базу. У спалучэнні з вялікай працоўнай руплівасцю сноўцаў, з многімі з якіх я пазнаёміўся падчас сваёй працы на пасадзе старшыні Нясвіжскага райвыканкама, гэта і прыносіць асабліва важ-кі плён.

Умельству ж працы на зямлі ў сноўскіх хлебаробаў могуць павучыцца ўсе без вы-ключэння. Агранамічная служба гаспадаркі, якую ўзначальвае сапраўдны патрыярх гэтай галіны ў Беларусі заслужаны работнік сель-скай гаспадаркі Уладзімір Серафімавіч Бабёр, разам з распрацоўкай новых аграпрамыс-ляўных метадаў вырошчвання культур, павышэння ўрадлівасці глебы праводзіць і вялікую се-лекцыйную работу. У тым ліку і пры цесным супрацоўніцтве з вучонымі нашага цэнтра. Штогод у агракамбінаце «Сноў» закладва-ецца не адзін дзясятка так званых доследных палеткаў, на якіх выпрабавваюцца розныя сарты сельгаскультур, у тым ліку і збожжавых. Вырошчваюцца яны ў аднолькавых умовах з выкарыстаннем адных і тых жа аграпрыёмаў, сродкаў аховы ад хвароб і г.д. Затым тыя, што найлепшым чынам зарэкамендавалі сябе па ўраджайнасці і аказаліся менш па-трабавальнымі да ўмоў надвор'я, кладуцца ў аснову масавай рэпрадукцыі, а вопыт іх вы-рошчвання ў агракамбінаце «Сноў» шырока распаўсюджваецца па іншых гаспадарках. Прынамсі, на сноўскіх доследных палетках прайшлі паспяховую апрабацыю айчынныя сарты харчовага і піваварнага ячменю, а таксама некалькі сартоў азімага рапсу, якія даюць еўрапейскія сярэднестатыстычныя ўраджаі: стаўку на іх вырошчванне робіць і сам СВК «Агракамбінат «Сноў», і іншыя вяду-чыя беларускія сельгаспрадпрыемствы.

Апраўдаў працоўныя намаганні сноўцаў і леташні год: у гаспадарцы сабралі 16 276 т збожжа – пры сярэдняй ураджайнасці 71,5 ц/га, больш за 14 тыс. т зерня кукурузы – 126,8 ц/га, 35 792 т цукровых буракоў – 597 ц/га, 2339 т бульбы – 468 ц/га. Валавая вытворчасць малака дасягнула 19,5 тыс. т пры сярэднім надоі на карову 9429 кг. У цэлым па гаспадарцы ў мінулым годзе было атрымана 30,846 млрд. рублёў прыбытку пры сярэдняй рэнтабельнасці сельгасвытворчасці 20,6 %.

Спадзяецца М. Радаман на добры ўраджай і сёлета. Традыцыйна жніво ў гаспадарцы праходзіць у спіслыя тэрміны – два тыдні добрага надвор'я, і збожжавая ніва аддзячвае сноўскім хлебаробам за іх рупнасць. З самага пачатку ўборачных работ гэтага года СВК «Агракамбінат «Сноў» утрымліваў лідарства не толькі на Нясвіжчыне, але і ў вобласці, сабраўшы з кожнага гектара ў сярэднім па 71,4 цэнтнера збожжа, у той час як кожны збожжавы палетак сталічнага рэгіёна на сярэдзіну жніўня «аддаваў» у сярэднім каля 36 ц.

– На жаль, пасля далучэння да нас у студзені бягучага года суседняга насенняводчага саўгаса «Друцкаўшчызна», – зазначае М. Радаман, – адставанне ў параўнанні з мінулым годам пачало назірацца па надоях малака на карову (за першыя шэсць месяцаў 2010 года ў нас было надоена 4606 кг на карову, сёлета ж за гэты час толькі 4463 кг), існуе і некаторы спад па сярэднясутачным прыбаўленні ў вазе буйной рагатай жывёлы (летась было 865, а зараз 822 грамы). Наша задача – ліквідаваць гэтае адставанне, давесці ўзровень вытворчасці на МТФ «Друцкаўшчызна» да паказчыкаў астатніх фермаў гаспадаркі.

Каб справы ў жывёлаводстве нядаўна далучанай да «Снова» гаспадаркі хутчэй пайшлі на лад, да канца гэтага года ў падраздзяленні «Друцкаўшчызна» павінна ўвайсці ў строй новая малочнатаварная ферма на 600 галоў. Яна будзе не толькі аснашчана сучасным даільным абсталяваннем з прымяненнем робатаў, але і ўкамплектавана высокаўдойным статкам кароў уласнай селекцыі – у «Снове» ўжо каторы год грунтоўна займаюцца племянной справай, без развіцця якой, адназначна, былі б не магчымыя поспехі ў малочнай галіне. Дарэчы, па такім жа прынцыпе некалькі гадоў та-

му была перааснашчана з устаноўкай новага даільнага абсталявання МТФ «Дольны Сноў», што дало магчымасць істотна павялічыць надоі, а таксама палепшыць умовы працы жывёлаводаў.

Вялікая ўвага надаецца ў гаспадарцы рэканструкцыі іншых вытворчых памяшканняў і аснашчэнню іх абсталяваннем з самымі перадавымі тэхналогіямі. Так, сёлета на поўную магутнасць запрацаваў галоўны пускавы аб'ект 2010 года – новы цэх па забой буйной рагатай жывёлы і свіней, які каштаваў агракамбінату 18 млрд. рублёў. Прадукцыйнасць працы тут узрасла ў два разы, і гэта дало магчымасць нарошчваць

Высокім ураджаем аддзячвае штогод збожжавая ніва руплівых камбайнераў Сяргея Вайняка і Аляксея Шарапу

аб'ёмы выпуску прадукцыі мясакамбіната. Зараз у «Снове» будуюцца адразу тры адкормачнікі на 7400 галоў свіней, яшчэ адно памяшканне, прызначанае для дагадоўвання парасят, – рэканструюецца, у бліжэйшых планах павелічэнне на пяць адзінак птушнікаў – цяпер іх у гаспадарцы 21, у якіх адначасова гадуецца каля паўмільёна галоў бройлераў. Зноў жа, усё гэта робіцца дзеля павелічэння аб'ёмаў вытворчасці.

Варта адзначыць і такую дэталь: уся прадукцыя жывёлагадоўлі, атрыманая ў агракамбінаце «Сноў», запатрабавана ўласнай перапрацоўчай галіной – мясакамбінатам і малакаперапрацоўчым цэхам. Дарэчы, іх дзейнасць, паводле цвёрдага пераканання кіраўніцтва гаспадаркі, не павінна адставаць ад патрабаванняў пакупніцкага рынку, і найперш па якасці мясных і малочных прадуктаў. Таму і на мясакамбінаце, і ў малакаперапрацоўчым

цэxu, можна сказаць, пастаянна праводзіцца тэхналагічная мадэрнізацыя. Прынамсі, перааснашчэнне каўбаснай вытворчасці абсталяваннем германскай фірмы «Зайдэльман» і польскай «Пек-Монт» дазволіла павялічыць да 30 т у суткі выхад прадукцыі і значна пашырыць яе асартымент. Цяпер СВК «Агракамбінат «Сноў» пастаўляе на ўнутраны і знешні рынкі мясную прадукцыю, па якасці часам нават лепшую за вырабы буйнейшых мясакамбінатаў краіны. Сноўскія мясныя і малочныя далікатэсы з поспехам рэалізуюцца ў Мінску, а таксама ў Нясвіжы і Салігорску, дзе адкрыты фірменныя магазіны прадпрыемства, яшчэ ў Стоўбцах, Дзяржынску і іншых гарадах Міншчыны і за яе межамі. Асобныя віды каўбасных вырабаў і кансерваванных мясных прадуктаў знаходзяць спажыўцоў нават у Маскве, Смаленску, Туле і Санкт-Пецярбургу. Дарэчы, сноўскую прадукцыю так упадабалі жыхары згаданых расійскіх гарадоў, што тамтэйшыя прадпрыемальныя дзяльцы сталі падрабляць тушонку пад брэндам агракамбіната «Сноў». І гэты факт, на думку старшыні СВК М. Радамана, лішні раз станоўча характарызуе высокую якасць сноўскай вытворчай маркі.

У хуткім часе ў СВК «Агракамбінат «Сноў» яшчэ з'явіцца і свая энергетычная галіна – побач са свінагадоўчым комплексам завяршаецца ўзвядзенне біягазавай устаноўкі. Будуецца яна за ўласныя сродкі гаспадаркі з прыцягненнем замежных інвестыцый. Паводле падлікаў эканамічнай службы агракамбіната, укладзеныя ў праект сродкі, а гэта каля 7 млн. еўра, даволі хутка акупяцца. Згодна з праектнай магутнасцю сноўскі біягазававы комплекс будзе ў год выпрацоўваць 15 млн. кілават-гадзін электраэнергіі, а гадавая патрэбнасць сельгаспрадпрыемства ў энергарэсурсах складае 12,5 млн. кілават-гадзін. А яшчэ будзе выпрацоўвацца і цяпло. Сыравінай жа паслужыць гной, недахопу ў якім пры існуючым у «Снове» ўзроўні жывёла- і птушкагадоўлі не будзе. Да таго ж, як сцвярджаюць спецыялісты, пасля

Ветэраны агракамбіната «Сноў» былія даяркі Людміла Радаман, Крысціна Жданюк, Ніна Зарожная (у першым радзе), сённяшні галоўны аграном гаспадаркі Уладзімір Бабёр і былы механізатар Ілья Дамінікан (злева направа)

яго перапрацоўкі ў біягазавай устаноўцы якасць арганікі, што будзе ўносіцца на палеткі, палепшыцца.

З іншых сноўскіх вытворчых новабудоўляў бліжэйшага часу неабходна адзначыць станцыю біялагічнай ачысткі сцёкавых вод, а таксама будаўніцтва бульбасховішча змяшчальнасцю 3 тыс. т, насеннеачышчальнай лініі, збожжасушылькі, бункераў для захоўвання збожжа на камбікормавым заводзе...

Адметна, што разам з павышэннем эфектыўнасці вытворчасці ў СВК «Агракамбінат «Сноў» пастаянна ўдзяляецца вялікая ўвага добраўпарадкаванню тэрыторыі. Цэнтральная сядзіба сельгаспрадпрыемства вёска Сноў – адзін з узорных населеных пунктаў Міншчыны. Паводле Дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі гэтаму паселішчу быў нададзены статус аграгарадка, што дало магчымасць узяць на новы ўзровень яго сацыяльную інфраструктуру. Зноў пасля некаторага перапынку ў Снове аднавіў работу Дом быту з поўным комплексам неабходных вяскоўцам паслуг, сучаснае аблічча атрымалі магазіны, аптэка і Дом культуры, прыкметна папрыгажэлі вясковыя вуліцы, набылі другое жыццё ўнутрыгаспадарчыя дарогі. Быў узведзены лазнева-пральны камбінат. Сёлетняй вясной справіла наваселле і вясковая амбулаторыя на 100 наведванняў у змену, аснашчаная неабходным сучасным медыцынскім абсталяваннем. З'явіўся ў Снове і спартыўна-забаўляльны цэнтр, які вельмі запатрабаваны. Зараз вядзецца рэканструкцыя плавальнага басейна (толькі з пачатку бягучага года на гэтыя мэты гаспадаркай выдаткавана 2,5 млрд. рублёў), пасля чаго ён будзе функцыянаваць круглы год. І такое абнаўленне можна бачыць не толькі на цэнтральнай сядзібе, але і ў іншых вёсках гаспадаркі – у Грускове, напрыклад, з'явілася новая вуліца з дамоў сядзібнага тыпу для лепшых працаўнікоў агракамбіната. А яшчэ ў тым жа аграгарадку Сноў нядаўна здалі ў эксплуатацыю шматпавярховы дом для работнікаў сацыяльнай сферы, дзе атрымалі кватэры вясковыя настаўнікі, урачы, супрацоўнікі Дома культуры, тыя, хто не працуе ў агракамбінаце, але стаў на чарзе на паляпшэнне сваіх жыллёвых умоў у мясцовым сельсавеце.

ГАЛОЎНАЕ БАГАЦЦЕ – ЛЮДЗІ

Безумоўна, не абышлі СВК «Агракамбінат «Сноў» і фінансавыя цяжкасці апошняга часу. Аднак, маючы шматпрофільную вытворчую структуру і выпускаючы прадукцыю высокай якасці па прынцыпу «поле (кармы) – ферма (мяса, малако) – перапрацоўчы камбінат – фірменны гандаль – стол спажываўца», гаспадарка не саступіла са сваіх пазіцый. Толькі на замежныя рынкі, у асноўным у Расію, за 6 месяцаў гэтага года сноўскае сельгаспрадпрыемства паставіла прадуктаў харчавання на 9 млн. долараў, і гэта на 2 млн. больш, чым за такі ж перыяд летась. Наогул жа сёлета кіраўніцтва агракамбіната плануе экспартаваць прадукцыі не менш як на 18–19 млн. долараў. Акрамя пашырэння прысутнасці на расійскім рынку, сноўцы плануюць знайсці выгадны збыт сваёй высакаякаснай харчовай прадукцыі ва Украіне, куды літаральна днямі былі ажыццёўлены першыя пастаўкі.

– Вядома, нам даводзіцца нялёгка, – гаворыць Мікалай Вячаслававіч Радаман. – Мы выпускаем сацыяльна значную прадукцыю: малако, свініну, ялавічыну, на якую нельга моцна павышаць цэны. Калі ж адпусціць іх, то трэба думаць, як абараніць тыя слаі насельніцтва, у якіх невысокая зарплата. Думаю, будзе знойдзена нейкае выйсце з сітуацыі, што склалася, – кіраўніцтва краіны працуе над гэтым. І фінансавыя цяжкасці, я перакананы, часовыя ў нашай эканоміцы.

Галоўны ж патэнцыял гаспадаркі, на думку яе кіраўніка, гэта – людзі. Пасля нядаўняга далучэння да агракамбіната суседняга насенняводчага саўгаса «Друцкаўшчызна» калектыў павялічыўся да 1,8 тыс. чалавек. Здавалася б, гэта многа для няпоўных 6 тыс. га сноўскіх ворыўных зямель. Тым больш што ў гаспадарцы вельмі высокі ўзровень механізацыі вытворчых працэсаў. Але работы хапае ўсім: на перапрацоўчы мяса і малака заняты каля 550 чалавек, у фірменным гандлі – больш як 200, на свінакомплексе – 100, птушкаферме – 50 чалавек... У гаспадарцы каля 120 вадзіцеляў, прыкладна столькі ж механізатараў. Штодзённа каля 35 машын з гатовай прадукцыяй адпраўляецца ў гандлёвыя кропкі. Усім суб'ектам гаспадарання, што гандлююць сноўскімі прадуктамі, гаспадарка дастаўляе тавар уласным транспартам.

– Можна мець найсучаснейшы вытворчы арсенал, найноўшыя тэхналогіі, але ж калі няма чалавека, які ўсё гэта здольны абслугоўваць, выніку не будзе, – зазначае намеснік старшыні СВК «Агракамбінат «Сноў» па ідэалагічнай рабоце Уладзімір Слабко. – Людзі працы – наша асноўнае багацце, і ў гаспадарцы робіцца ўсё магчымае, каб стварыць належныя ўмовы як для іх вытворчай дзейнасці, так і для задавальнення не горш, чым у горадзе, бытавых патрэб, паўнацэннага адпачынку, аховы здароўя і г.д. Не апошні фактар тут і зароботная плата, а яна ў нас даволі высокая – у першым паўгоддзі гэтага года яна склала ў сярэднім па 1,72 млн. рублёў на аднаго работніка. Прычым прыбаўка ў параўнанні

з такім жа перыядам мінулага года склала без малаго 600 тыс. рублёў.

Пра вытворчыя і сацыяльныя дасягненні агракамбіната «Сноў» можна раскадваць яшчэ доўга, і ўсе яны будуць сведчыць пра тое, што ў гаспадарцы пра-

цуюць старанныя і сумленныя людзі, якія сваёй рупнасцю ствараюць для сябе і, паказваючы іншым прыклад паспяховага гаспадарання на зямлі, для ўсёй нашай краіны перспектыўную будучыню. Гэта пацвердзіла і нядаўня ўрачыстасць, прысвечаная 60-годдзю перадавога сельгаспрадпрыемства Беларусі. Лепшыя працаўнікі і ветэраны вытворчасці былі ўзнагароджаны ганаровымі граматамі і грашовымі прэміямі. Павіншаваць сноўцаў з юбілеем прыехалі і шматлікія госці: члены ўрада, прадстаўнікі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, кіраўніцтва Мінскай вобласці і Нясвіжскага раёна, вучоныя. Прывітальны адрас працаўнікам СВК «Агракамбінат «Сноў» даслаў і Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Яго тэкст на ўрачыстасці зачытаў прэм'ер-міністр краіны Міхаіл Мясніковіч. Дарэчы, Міхаіл Уладзіміравіч, як ураджэнец вёскі Новы Сноў, быў асабліва рады сустрэчы са сваімі землякамі.

Сяргей ГАЛОЎКА ─

На ўрачыстасцях з нагоды 60-годдзя агракамбіната «Сноў» прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Мясніковіч уручае Ганаровую грамату Савета Міністраў калектыву гаспадаркі. Узнагароду прымае старшыня праўлення СВК Мікалай Радаман. 16 ліпеня 2011 года